

---

20 năm suy thoái

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

Sự vỡ tan của quả bóng địa ốc và khủng hoảng về tín dụng đang làm tan hoang thành trì Wall Street của tư bản tại Hoa Kỳ có thể coi như cái mốc đánh dấu cho sự suy thoái của quốc gia này trên mọi phương diện. Câu hỏi được đặt ra là sự suy thoái này ngắn hạn hay sẽ kéo dài triền miên cho vài thập niên sắp đến?

Kinh tế của Hoa Kỳ thường theo chu kỳ thịnh suy, thời kỳ phát triển được tiếp nối bằng kinh tế trì trệ, thụt lùi. Nhưng kể từ thời sau Đệ Nhị Thế Chiến, các thời gian của suy thoái kinh tế thường ngắn dần, như hồi thập niên 70's, suy thoái một vài năm nhưng các chu kỳ sau, suy thoái chỉ chừng một năm hay vài tháng. Thập niên 90's được đánh dấu bằng phát triển kinh tế kéo đến gần chục năm, sau đó đến đầu thế kỷ 21, với quả bóng kỹ thuật bể tan và vụ 9-11, cuộc suy thoái năm 2001 chỉ kéo dài có vài tháng, không đến một năm!

Nhưng lần này sẽ khác! Sự bể tung của quả bóng địa ốc có tầm tác hại sâu rộng và kéo dài không thể lường được. Lý do là trong vòng gần 10 năm nay, nền kinh tế của Hoa Kỳ có thể coi như một lâu đài bằng giấy, với những tấm thiệp xếp chồng lên nhau, chỉ cần một gạt tay nhẹ là vỡ đổ! Tất cả được đặt trên căn bản của sự tin tưởng là giá nhà cửa chỉ có tăng không bao giờ giảm. Với niềm tin này, mọi người thi nhau vay nợ để tiêu xài, ngoài khả năng của mình. Dân chúng và chính quyền là những con nợ chúa chổm, mang ảo tưởng là mình giàu có, tiêu tiền bao nhiêu cũng được. Toàn bộ hệ thống ngân hàng và đầu tư trên Wall Street cũng mắc vào niềm tin giả tạo là giá trị của nhà cửa chỉ tăng không bao giờ xuống và đã thi đua để tạo ra những dụng cụ về tài chính không còn ai hiểu được để đối gạt những nhà đầu tư khác trên toàn thế giới, nhằm trục lợi theo đúng tinh thần tối thượng của nền kinh tế tư bản!

Các công ty đầu tư và ngân hàng trên Wall Street đã mượn cả một đạo quân là những nhà toán học có PhD, hay những nhân viên về tài chính với bằng MBA từ Harvard hay những đại học hàng đầu để tạo ra những công thức cho các trái phiếu dựa trên đầu tư cho vay mua nhà mortgage, cắt ra thành những phần nhỏ, gộp lại thành những trái phiếu hạng nhì rồi hạng ba, mang những tên kỳ quái không ai hiểu nổi như CDO (collateral debt obligations), CDS (credit default swaps)...rồi đem bán lung tung cho toàn thế giới. Khi giá nhà cửa vẫn tăng, mọi người đều kiếm được tiền, các dụng cụ về tài chính này đứng vững. Nhưng một khi giá nhà đi xuống, quả bóng địa ốc vỡ tan và niềm tin không còn nữa, tất cả các trái phiếu và dụng cụ tài chính mới lạ và khó hiểu này bỗng dưng trở thành thuốc độc hay chất phóng xạ, không còn ai dám rờ đến. Giá trị của các trái phiếu này xuống gần như không còn gì vì không ai định giá trị cho chính xác nổi, một khi không hiểu và không tin tưởng nữa!

Những biện pháp gần đây của Ngân Hàng Trung Ương Federal Reserve Bank như cắt lãi suất tối đa, từ 5.5% xuống còn 2.25% chỉ trong vòng vài tháng và còn sẽ phải cắt thêm nữa trong những tháng đến. Hoặc như tung vài trăm tỷ Mỹ Kim để cứu các ngân hàng và các công ty đầu tư và giải quyết những công ty sắp bị phá sản như Bear Stearns bằng cách cho ngân hàng JP Morgan Chase mua lại, cũng sẽ không đi đến đâu vì chỉ là những cách vá vúi tạm thời, hành xử một cách hoang hốt, panic, càng làm cho các nhà đầu tư e ngại hơn vì thấy Federal Reserve Bank không nắm vững vấn đề và lúng túng thấy rõ!

Điều nguy hiểm là với việc cắt giảm lãi suất và in tiền tối đa để cứu hệ thống ngân hàng, lạm phát sẽ gia tăng vùn vụt trong tương lai. Ngay bây giờ tiền dollar đã mất giá khủng khiếp so với tiền euro, tiền yen và hầu như tất cả các thứ tiền khác trên thế giới, kể cả tiền Việt Nam! Lý do là so với thế giới, kinh tế của Hoa Kỳ đã quá tồi tệ, làm mất

niềm tin của mọi quốc gia khác, không ai muốn giữ tiền dollar, đổi lấy các thứ tiền khác cho chắc ăn hay mua vàng tích trữ, mua dầu hỏa, nhiên liệu để giữ giá, càng làm các thứ này lên giá vùn vụt. Hiện nay du khách sang Âu Châu hay một vài quốc gia khác cho biết tại một số thành phố, phải đi ba bốn chỗ đổi tiền mới có nơi chịu nhận Mỹ Kim để đổi lấy euro hay tiền bản xứ! Không ai muốn giữ đô la lâu, sợ ngày mai sẽ mất giá hơn!

Khi một quốc gia mạnh, tiền tệ của quốc gia đó cũng mạnh, ai cũng ưa chuộng muốn giữ. Khi quốc gia yếu hay đi xuống, tiền mất giá trị, không ai muốn nhận! Nên việc đồng đô la mất giá và tương lai sẽ chỉ đi xuống thêm là điều chứng tỏ rõ ràng nhất sự suy thoái toàn diện của Hoa Kỳ đối với toàn cầu. Điều phiến toái là đồng đô la vốn giữ bá chủ hàng hơn nửa thế kỷ, tất cả các dịch vụ trao đổi đều được tính bằng đô la. Như các xứ Saudi Arabia, Venezuela sản xuất dầu hỏa đều tính tiền bằng đô la, các chuyện mua bán khác trên toàn cầu cũng thế đều dùng căn bản đô la để mua bán. Khi đô la mất giá, đương nhiên các sản phẩm kia phải tăng giá lên để bù lại, kết quả giá dầu tăng vùn vụt lên hơn 100 Mỹ Kim một thùng vì lý do đó. Sẽ đến lúc các xứ sản xuất dầu hỏa không chịu nhận đô la nữa và sẽ đòi dùng tiền euro để trao đổi. Lúc đó sẽ là thời điểm nhục nhã nhất cho Hoa Kỳ và đánh dấu một giai đoạn mới. Là ưu thế thượng phong số một của Hoa Kỳ không còn nữa và giai đoạn siêu cường quốc độc nhất của chính trị địa dư toàn cầu coi như chấm dứt hẳn để chuyển tiếp sang thời kỳ khác!

Cuộc khủng hoảng kinh tế hiện nay của Hoa Kỳ có thể ví như thời Depression của thập niên đầu 30's trước kia. Lý do để so sánh này vì kinh tế hiện nay của Hoa Kỳ lâm vào tình trạng 70% mức tổng sản lượng quốc gia gọi là GNP (gross national products) do người tiêu thụ mua sắm. Mà sự tiêu pha này của dân Hoa Kỳ đều do đi vay nợ! Với sụp đổ địa ốc, khủng hoảng tín dụng, dân Hoa Kỳ sẽ không còn vay nợ tiếp tục để tiêu nữa. Suy thoái

---

kinh tế ảnh hưởng trên 70% mức hoạt động kinh tế dĩ nhiên sẽ trầm trọng và kéo dài triền miên. Ngay thời kỳ Depression cũng kéo đến hàng gần 15 năm, chỉ đến khi xảy ra Đệ Nhị Thế Chiến mới được coi như chấm dứt hẳn.

Lịch sử cận đại cho thấy tại Nhật Bản, cuộc suy thoái kinh tế sau khi quả bóng địa ốc tại Nhật bể thời thập niên 80's đã làm quốc gia này trì trệ hàng 20 năm nay. Thời đầu 80's, giá nhà cửa của Nhật cũng lên đến mức phi lý như tại các vùng California, Florida của Hoa Kỳ sau này. Mảnh đất của hoàng cung Nhật tại Tokyo tính ra tiền có giá trị bằng tất cả địa ốc tại California! Khi quả bóng địa ốc vỡ tan và thị trường chứng khoán Nikkei của Nhật sụp theo, quốc gia này đi vào suy thoái nặng nề không kích thích nổi lại dù Ngân Hàng Trung Ương của Nhật đã cho lãi xuất xuống đến mức zero! Nhật đã mất 20 năm để hồi phục dân và trong thời gian này đã tạo cơ hội cho Trung Hoa vọt lên để ngang hàng và bây giờ đã qua mặt Nhật trên nhiều phương diện.

Cuộc suy thoái hiện nay của Hoa Kỳ cũng có triển vọng để theo vết xe đổ của thời Depression hay gần đây hơn của Nhật Bản để kéo dài hàng 20 năm. Lý do vì để thoát ra khỏi suy thoái, toàn bộ cơ cấu hạ tầng về kinh tế và tài chánh của Hoa Kỳ sẽ phải thay đổi. Điều quan trọng nhất là dân Hoa Kỳ sẽ phải giảm bớt tiêu thụ và phải tạo ra sự giàu có thực sự, không phải giả tạo vay tiền để tiêu như trước. Cũng như chính quyền Hoa Kỳ sẽ phải giải quyết số nợ của quốc gia vì các quốc gia khác trên toàn cầu sẽ đến lúc chấm dứt không cho vay nữa! Điều dễ hiểu là khi Hoa Kỳ mạnh, lòn bịp được là mình giàu có, ai cũng cho vay. Nhưng khi lòi ra là không còn mạnh nữa, không còn tài sản gì để cầm cố, có lạy van cũng không ai bỏ tiền cho vay tiếp!

Những thay đổi này không phải dễ mà thực hiện được. Điều đáng lo ngại là như thời kỳ Depression cho thấy, khủng hoảng kinh tế trầm trọng và lan rộng trên toàn cầu sẽ tạo ra môi trường và điều kiện để chiến tranh xảy ra. Thế kỷ 20 đã có hai

cuộc thế chiến bắt nguồn từ những biến động về kinh tế. Cuộc khủng hoảng hiện nay có khả năng để dẫn dắt đến cuộc Thế Chiến thứ ba hay không cho thế kỷ 21, điều đó chỉ thời gian mới có thể trả lời được.

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng
<http://www.nguyendinhphung.com/>